

Věc: Posudek vedoucího diplomové práce

Název diplomové práce:

**Životní styl měšťanů ve středověkých Českých Budějovicích.
Analýza archeologického materiálu z Hroznové ulice, domu čp. 23.****Autor: Bc. Jan Kocina**

Archeologický ústav FF JU v Českých Budějovicích

r. 2016

Volba tématu

Zvolené téma patří do oblasti studia dějin osídlení a hmotné kultury se specifickým zaměřením na městské prostředí a životní styl ve středověku.

Jedná se o pokus komplexně zhodnotit další z archeologicky zkoumaných parcel v historickém centru Českých Budějovic a výsledky komparovat s analogickými terénními poznatky a artefakty z podobných nálezových souborů z území České republiky. Cílem je prostřednictvím hmotné kultury dospět k co nejobjektivnější rekonstrukci života měšťanů Českých Budějovic v období vrcholného a pozdního středověku.

Téma lze hodnotit jako badatelsky závažné a zásadně přínosné pro regionální i nadregionální archeologicko-historické studium.

Obsah a metodologie

Koncepce práce je postavena na standardním modelu, kde na úvodní obecný teoretický a faktografický přehled o zájmové problematice navazuje detailní analýza a syntéza terénních poznatků a artefaktů z konkrétní lokality.

Úvodní část je věnována založení a dějinám města Českých Budějovic od 13. století do třicetileté války včetně historického přehledu o zástavbě a obyvatelích domu čp. 23 v Hroznové ulici (kap. 3). V následující kapitole 4 autor popisuje archeologickou metodologii, kterou využil pro prezentaci a hodnocení jím vybrané lokality a materiálového souboru. Východiska pro posuzování prostorových vztahů na zkoumané parcele i volbu databázového systému pro hodnocení rozsáhlého materiálového souboru představuje autor v teoretické i praktické úrovni přehledně v kapitole 5 včetně odkazů na přílohy, kde lze informace o popisovaných skutečnostech (v textu např. databázové zkratky) dohledat. V následujících dvou kapitolách 6-7 podává J. Kocina podrobnou prostorovou a materiálovou analýzu archeologicky zkoumané části parcely domu čp. 23. Pozitivně lze hodnotit to, že složitá nálezová situace a kvantitativně rozsáhlý soubor získaných středověkých artefaktů jsou v nadstandardně podrobné autorské analýze podány způsobem, který je přehledný

a díky odkazovému aparátu dobře verifikovatelný¹. Srozumitelnosti textu prospělo i to, že autor neponechal komparativní poznatky z jiných lokalit či materií až na konec kapitoly, ale zařadil je vždy za podkapitolu, k níž se srovnávací poznatky vztahují. Pro komplexní archeologické hodnocení života ve středověkém domě čp. 23 zařadil autor do své práce i informace o nekeramických nálezech (kovy, mazanice, mince), které zpracovali jiní badatelé (kap. 9-11). To vše mu umožnilo nejen zhodnotit jednotlivé archeologické nálezy v rámci zkoumané lokality, ale při propojení historických a archeologických poznatků dospět i ke stavebně-prostorové rekonstrukci zástavby a způsobu využívání parcely domu čp. 23 v období vrcholného a pozdního středověku. Zajímavě podanou syntézu doplnil J. Kocina pokusem o náhled do životního stylu obyvatel městského mikroprostoru (jednoho domu), při čemž vhodně propojil prostorově-chronologické informace s nálezy dobových artefaktů (kap. 12). Čtenář si tak může učinit představu o životě v domě čp. 23 v jednotlivých časových proměnách (etapách) od 13. do 15. století, při čemž autor opakovaně poukazuje na limit poznatků (hranici získatelných a interpretovatelných skutečností), které může poskytnout archeologie pro rekonstrukci dávno zaniklého života.

Práci doplňují obrazové přílohy, na něž je v textu odkazováno (kap. 15).

Obsahově práce splnila zadání a v podání detailní archeologické prostorové a materiálové analýzy zájmového mikroprostoru (čp. 23) ji považuji za mimořádně zdařilou.

Koncepčně (a tudíž i obsahově) je práce pojata jako pojednání o „uzavřeném“ mikroprostoru, který doplňuje komparace s podobnými dobovými artefakty z území Čech a Moravy. Toto pojetí lze považovat za správné z hlediska snahy zařadit mikroregionální archeologické poznatky (jeden dům a parcela) do obecnějších poznatků o středověké hmotné kultuře a životním stylu v nadregionálním (české země ve středověku) pojetí. Mezi těmito dvěma póly, na něž se autor především zaměřil, leží však ještě jeden neméně důležitý a pro poznání života ve středověkém městě zásadně přínosný, tj. komparace autorových nových poznatků z parcely čp. 23 s dalšími archeologickými poznatky ze stejného období a z podobných prostorů přímo v Českých Budějovicích. Tento pohled v předložené práci chybí. S ohledem na to, jak detailně se autor věnoval „svému“ nálezovému celku, by jistě bylo žádoucí v některé z úvodních podkapitol podat alespoň nejzákladnější přehled o více než 50 archeologických výzkumech, které se dotýkají archeologie středověku v Českých Budějovicích v podobných intencích jako Hroznová čp. 23².

¹ Pro snazší orientaci ve faktech, uvedených na grafech ve zkratkách (např. CB4007 ad.), bych doporučoval k popisu pod nimi připojit ještě odkaz na podrobnou textovou definici tříd, která je uvedena v kapitole 15.2.3. (s. 19-23).

² Výzkumy Jihočeského muzea a Národního památkového ústavu, které jsou dostupné v publikacích či nálezových zprávách a informují o analogických mikroprostorech v centru nebo na předměstí královského města. Jen na okraj podotýkám, že v případě nedostatku času nebo rozsahu práce bylo možno i jenom odkázat na

Přestože lze souhlasit s tím, že si autor pro svoji podrobnou analýzu středověké keramiky vybral systém a databázi kvalitně zpracovaných souborů z Českých Budějovic podle L. Čapka, bylo by jistě vhodné v kapitole 5 uvést nejenom to, že pro jižní Čechy existují i další databázové systémy hodnocení středověké keramiky³, ale že se podrobným hodnocením nálezů užitkové keramiky ze středověku přímo z Českých Budějovic zabývají i další badatelé⁴.

Díky tomu, že se autor nevěnoval komparaci svých výsledků z Hroznové čp. 23 s dalšími plochami a soubory středověkých artefaktů z Českých Budějovic⁵, připravil se o neobyčejně zajímavou možnost posunutí závěrů o životním stylu v konkrétním středověkém královském městě na vyšší, než mikroregionální (život v jednom domě) úroveň. Věřím, že shora uvedená poznámka může být pro autora diplomové práce podnětem pro jeho další badatelské směřování.

Forma diplomové práce

Absolventská práce obsahuje 203 stran textu včetně seznamu literatury a 107 stran příloh. Je členěna do 14 textových kapitol s vloženými obrázky, tabulkami a grafy; číslem 15 jsou označeny samostatně stránkované přílohy, které jsou členěny do podkapitol. Práce neobsahuje cizojazyčné resume. Rukopis splňuje požadavky na rozsah diplomové práce.

Posuzování formální stránky diplomové práce zahrnuje vedle koncepce a členění i pohled na nezákladnější složky psané odborné stati. Sem patří vedle gramatiky a stylistiky také odkazový aparát a oborová terminologie.

Práce je přehledně členěna, je čtivá, správně používá oborovou terminologii a také přílohy jsou přehledné a srozumitelné. S ohledem na rozsah textové části a množství odkazů v ní lze nedostatky v citačním aparátu⁶ snadno odstranit. Vedle drobných gramatických chyb je, bohužel, práce zatížena 17 hrubými pravopisnými chybami, což v souvislosti s „Nařízením ředitele AÚ FF JU“⁷ snižuje její kredit.

---

podobné přehledy, které byly již zpracovány (kromě jiných odkazují na autorem necitované absolventské práce v oboru archeologie a středověkých ČB na FF UK Praha, které se již podobnými přehledy zabývaly)

³ Srov. např. publikovaný výtah in: Drda-Krajíc, AH 1983, 175-187, ale i další

⁴ viz absolventské práce 2007 a 2012 na FF UK Praha.

⁵ Pro srovnání lze využít např. Čapkovy analýzy keramiky z prostoru budějovické radnice a čp. 16, Eliškovy z Pražského předměstí, ale i v obecnějších informacích o výzkumech J. Mílitkého, P. Zavřela, O. Chvojky, J. Havlice, P. Červáka, Z. a J. Thomových lze nalézt komparativní poznatky ke středověkým parcelám, domům a materiálové kultuře.

⁶ Opravy a doplňky jsem podrobně vyznačil červenou barvou do rukopisu předložené práce. Na tomto místě pouze shrnuji, že vedle několika málo odkazů v textu (v závorkách), kde chybí za jménem a rokem vydání citace stran, jsem nenašel v seznamu pramenů a literatury 10 titulů, které jsou odkazovány v textu, a naopak v seznamu literatury je uvedeno 10 titulů, které nejsou v textu vůbec odkazovány. V rukopisu jsem vyznačil i případy formálně špatného citačního aparátu, kdy znění v závorce v textu neodpovídá citací studie nebo monografie v seznamu literatury.

⁷ www.jcu.cz, Archeologický ústav FF: „Nařízení ředitele Archeologického ústavu Filozofické fakulty Jihočeské univerzity, kterým se upravuje minimální rozsah diplomových a bakalářských prací a specifické požadavky na jejich obsah a formu“.

Závěrečné zhodnocení

J. Kocina prokázal kvalitní znalost problematiky v teoretické i praktické rovině. Předložený rukopis diplomové práce doporučuji k obhajobě a s ohledem na doplňky k obsahové části a nedostatky ve formální stránce ji jako celek

hodnotím známkou: **velmi dobře**

V Českých Budějovicích 1. června 2016

doc. PhDr. Rudolf Krajíc, CSc.

Otázky k obhajobě:

1/ Jak odpovídají Vaše poznatky z výzkumu v Hroznové ul. čp. 23 informacím o středověké užitkové keramice a další hmotné kultuře z jiných archeologicky zkoumaných lokalit v Českých Budějovicích?

2/ Existují podobné komplexnější přehledy o středověké hmotné kultuře také z archeologických výzkumů jiných českých měst? Uveďte příklady.